

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Overleggroep slachtoffers-kerk

tegen

VRT NWS De Afspraak

Met een mail van 24 december 2025 dient Jan Hertogen namens de Overleggroep slachtoffers-kerk een klacht in tegen VRT NWS. De aanleiding is de verslaggeving van VRT NWS over het bezoek van 15 slachtoffers van misbruik in de kerk aan de paus. Het gaat om een gesprek in De Afspraak op 10 november 2025 met slachtoffer Koen Van Sumere en VRT NWS-journalist Machteld Libert.

VRT NWS-hoofdredacteur Steven Samyn antwoordt met een mail op 15 januari 2026.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 1 april 2026. Jan Hertogen woonde die bij samen met Leo Neels, die de Overleggroep slachtoffers-kerk bijstaat in deze zaak. Voor VRT NWS waren hoofdredacteur Steven Samyn en journalist Machteld Libert aanwezig.

DE FEITEN

Op 8 november 2025 heeft de paus een groep van 15 Belgische slachtoffers van misbruik in de kerk ontvangen voor een gesprek. Journalist Machteld Libert brengt daarover op 8 november verslag uit in het VRT NWS Journaal. Op 10 november 2025 zit ze samen met Koen Van Sumere, een van de slachtoffers die de paus ontmoet heeft, in De Afspraak voor een terugblik op de ontmoeting.

Machteld Libert vertelt eerst dat het gesprek 2,5u geduurd heeft, maar dat ze het gesprek zelf niet mocht bijwonen.

Van Sumere geeft daarna uitleg over de groep van 15 slachtoffers: 13 van hen hadden ook met de vorige paus Franciscus gesproken, toen die naar België was gekomen een jaar eerder. Van Sumere beschrijft dan hoe het verliep in het Vaticaan en zegt dat ze hartelijk ontvangen zijn door de paus. Die sprak iedereen kort aan bij het binnenkomen, daarna was er een groepsgesprek met de paus over drie thema's, namelijk over de financiële tegemoetkomingen, het mentale lijden van slachtoffers en preventie om misbruik door geestelijken in de toekomst te voorkomen.

Journalist Machteld Libert voegt eraan toe dat slachtoffers met hoop naar het gesprek gegaan zijn en dat sommigen er ook met hoop zijn buitengekomen, al bleek nadien dat er geen concrete afspraken gemaakt zijn met de paus. Het is dus niet duidelijk waar de slachtoffers echt op mogen hopen. Er wordt ook verteld over een moment bij de paus, waar slachtoffer Jan Puype boos werd over de financiële tegemoetkomingen. Hij kaartte

aan dat slachtoffers vaak in de problemen komen door de hoge kosten voor onder meer psychologen. De paus zou geschrokken gereageerd hebben.

Van Sumere legt uit dat het belangrijkste probleem voor slachtoffers van misbruik in de kerk blijft dat ze van het kastje naar de muur gestuurd worden. In België zegt de kerk dat ze niets kunnen doen omdat Rome beslist; in Rome verwijzen ze naar de lokale besturen in de Belgische kerk. Ook de paus zei dat het aan de bisschoppen is om daarnaar te kijken. Daardoor zijn er grote verschillen per land wat betreft schadevergoedingen, waardoor slachtoffers van gelijkaardige feiten in het ene land meer krijgen dan in het andere.

Wat Libert geraakt heeft, is hoeveel leed er onder de slachtoffers nog altijd is. Tegelijk zijn de slachtoffers blij dat de paus eindelijk luistert naar hen, in België hebben ze niet het gevoel dat er naar hen geluisterd wordt. Daarop vertelt Koen Van Sumere dat er in de laatste vergadering met aartsbisschop Terlinden die hij bijgewoond heeft, geroepen en getierd is. Dat Terlinden hem niet wilde antwoorden op een vraag, maar dat antwoorden meestal komen van mensen buiten de kerk die proberen te bemiddelen. Van Sumere weigert daarom om nog naar vergaderingen te gaan.

Daarna gaat het gesprek over de verblijfplaats in Rome voor de 15 slachtoffers. De kerk had het verblijf aangeboden, maar het bleek in een gebouw van de Broeders van Liefde te zijn, vol verwijzingen naar de kerk en het geloof. Dat was voor sommige slachtoffers heel pijnlijk. Libert zegt dat ze empathie mist bij de kerk, als die niet aanvoelt dat die locatie pijnlijk kan zijn voor sommige slachtoffers en dat er geen alternatief aangeboden wordt. Van Sumere vult nog aan met het kostenplaatje van het bezoek. Het verblijf bij de Broeders van Liefde hebben ze gekregen maar viel niet in goede aarde, tegelijk moesten ze zelf dure vliegtickets kopen.

De vraag voor een financiële schadevergoeding van 1 miljoen euro werd bij de paus opnieuw op tafel gelegd. Van Sumere verduidelijkt dat dat bedrag niet alleen dient om het slachtoffer te vergoeden, maar dat dat bedrag ook kosten voor de maatschappij zou vergoeden, bijvoorbeeld omdat ze hoge dokters- en ziekenhuiskosten hebben waar de ziekteverzekering in tussenkomt.

Professor kerkelijk recht Rik Torfs zit ook aan tafel bij De Afspraak en duidt af en toe wat juridisch gezien kan en wat niet, bijvoorbeeld wat de paus kan doen op vlak van schadevergoedingen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER

Klager is de Overleggroep slachtoffers-kerk, een groep opgericht in 2010 door Jan Hertogen om slachtoffers van misbruik door geestelijken te verenigen in het overleg met de kerk over onder meer erkenning als slachtoffer en tegemoetkomingen voor de slachtoffers om psychische hulp te krijgen. Het is niet de Overleggroep die naar het pausbezoek in Vaticaanstad gegaan is. Voor dat bezoek werd een groep van 15 mensen samengesteld uit verschillende slachtofferverenigingen die representatief moesten zijn

voor alle slachtoffers. Op voorhand waren binnen die groep afspraken gemaakt over de boodschap die de 15 aan de paus zouden overbrengen en met welke toon.

Volgens klager heeft het programma De Afspraak van VRT NWS eenzijdig verslag uitgebracht over het bezoek aan de paus, door maar één slachtoffer uit te nodigen en zijn verhaal te laten doen. Koen Van Sumere vertegenwoordigde de groep niet en kwam zijn persoonlijke eisen toelichten, namelijk de vraag om het ontslag van aartsbisschop Terlinden en de schadevergoeding van 1 miljoen euro.

Bovendien was het bezoek aan de paus met de overgebleven groep slachtoffers nog niet afgelopen, terwijl Van Sumere al in De Afspraak zijn verhaal kwam doen. Net zoals in de journaalverslaggeving ontbrak de andere kant van het verhaal, die iemand als Lieve Brouwers uit de doeken had kunnen doen. Volgens klager was zij aangesteld als woordvoester en delegatieleidster. De groep slachtoffers zou na afloop nog een gezamenlijke evaluatie maken en daarover pas communiceren op 17 november 2025.

Journalist Machteld Libert neemt deel aan het gesprek in De Afspraak als een partizaan, als een medestander van Van Sumere, die enkel zijn verhaal ondersteunt en geen onafhankelijkheid als journalist aan de dag legt.

Klager benadrukt dat er slachtoffers zijn die wel tevreden zijn over wat de kerk doet voor slachtoffers van misbruik door geestelijken, maar vindt dat dat standpunt te weinig aan bod komt, ook in de verslaggeving na het pausbezoek. Lieve Brouwers had geïnterviewd moeten worden om die nuance in het verslag te brengen. Volgens klager heeft journalist Machteld Libert Brouwers bewust vermeden tijdens het bezoek aan de paus en haar bewust niet aan het woord gelaten.

Door de aanpak van VRT NWS is het pausbezoek uiteindelijk gereduceerd tot één incident, namelijk de brief die aan de paus gegeven is met de vraag om het ontslag van Terlinden, waarbij de journalist niet vermeld heeft dat dat niet afgesproken was en dat niet de hele delegatie die vraag steunde. Klager vindt dat de berichtgeving over het bezoek aan de paus daarom niet volledig was.

Klager vermoedt bovendien dat de opnames en interviews van VRT NWS ook moesten dienen voor een opvolger van *Godvergeten*, een documentairereeks waar klager ook bezwaren rond heeft. Volgens klager moesten uitspraken waarin het ontslag van Terlinden gevraagd werd, stof doen opwaaien om die heisa te kunnen uitspelen in de opvolger van *Godvergeten*, i.c. *Brief aan de paus*, en werkte de nieuwsploeg bijgevolg in opdracht van het interne productiehuis VRT Studio's.

Ook de kritiek op het verblijf van de slachtoffers in het Belgisch College van de Broeders van Liefde is eenzijdig en mist nuance van mensen die er geen probleem mee hadden om daar te logeren. Sommige slachtoffers onder wie Van Sumere getuigden over de pijnlijke herinneren die het logies bij hen opnieuw opriep.

Klager begrijpt dat er aandacht was voor de zaken die een deel van de 15 slachtoffers in Rome wilde aanklagen, maar doordat andere meningen niet belicht zijn, is de berichtgeving onvolledig. Het bezoek aan de paus zelf is naar de achtergrond verschoven, daar wordt te weinig over gezegd. Dat is kwetsend voor de slachtoffers die wel de inspanningen van de kerk zien om hun tegemoet te komen.

Alles samen is volgens klager de berichtgeving van VRT NWS door de onvolledigheid niet waarheidsgetrouw en niet waarachtig. Klager stelt zich ook de vraag of de journalist haar onafhankelijkheid bewaard heeft. Als die maar bij een deel mensen van een delegatie informatie haalt, bestaat het risico dat ze geen onafhankelijke inschatting kan maken van de informatie.

VRT NWS

VRT NWS heeft naar aanleiding van het bezoek van 15 slachtoffers van misbruik in de kerk aan de paus over alle nieuwsplatformen verslag uitgebracht daarover, van online artikels op vrtnws.be tot lange interviews in de radioduidingsprogramma's en verslaggeving in de nieuwsbulletins op radio en tv. Niet alle slachtoffers willen zich bekendmaken als dusdanig. Van de groep van 15 waren er vijf slachtoffers die interviews wilden geven en in beeld wilden komen. Die zijn alle vijf in de berichtgeving van VRT NWS aan het woord gelaten om een veelheid van meningen te horen, en niet telkens een en dezelfde mening. Daarnaast is het onmogelijk om ze telkens alle vijf te laten horen in één uitzending.

De redactie is vrij in de keuze wie ze aan het woord laat. Ze is niet verplicht om een woordvoerder of delegatieleider aan het woord te laten. Er is ook geen beroepsethische regel die bepaalt dat in elk journalistiek verslag telkens alle stemmen gehoord moeten worden. En er wordt nergens beweerd dat 1 slachtoffer sprak in naam van alle slachtoffers. VRT NWS heeft wel over alle platformen heen alle stemmen laten horen.

De Afspraak is een talkshow over de actualiteit. De redactie kan niet alle 15 slachtoffers rond de tafel zetten en hun verhaal laten doen. In dit geval werd met Koen Van Sumere één slachtoffer uitgenodigd. Dat hij het gesprek met de paus uit de doeken deed nog voor het bezoek in Rome volledig beëindigd was, is geen inbreuk op een journalistieke of deontologische regel. Een journalist of redactie hoeft niet te wachten op een latere evaluatie van de groep zelf, zoals aangekondigd voor 17 november 2025, om verslag uit te brengen van een gebeurtenis.

Lieve Brouwers kwam ook meermaals aan het woord bij VRT NWS, onder meer in een interview in het duidingsprogramma De Wereld Vandaag op Radio 1 en in het VRT NWS Journaal van 13u, als vooruitblik op het gesprek met de paus. Of Lieve Brouwers echt gezien moet worden als woordvoerster en delegatieleidster van de 15 slachtoffers, is ook maar de vraag. In een brief aan VRT NWS naar aanleiding van de klacht bij de Raad voor de Journalistiek heeft Brouwers zelf laten weten dat dat "een titel is die zij zichzelf nooit heeft toegeëigend".

VRT NWS verwerpt ook de insinuaties dat de nieuwsdienst in opdracht van een documentaire van VRT Studio's gewerkt zou hebben. Daarmee insinueert klager dat de

nieuwsdienst gestuurd wordt door derden. Dat zijn kwalijke insinuaties, meent VRT NWS. Die benadrukt dat de nieuwsredactie onafhankelijk werkt binnen VRT, zoals bepaald in het Mediadecreet. Journalist Machteld Libert is voor het maken van de reeks Godvergeten gecontacteerd door de makers. Ze wilden haar consulteren omdat ze de zaak van misbruik in de Kerk al zo lang volgt, maar Libert heeft dat niet gedaan omdat ze haar werk voor de nieuwsdienst in alle onafhankelijkheid wilde kunnen blijven doen.

Klager heeft via zijn website gecommuniceerd over de klacht bij de Raad voor de Journalistiek en daarin bovenstaande insinuaties geuit. Die zijn intussen ruimer opgepikt door andere kanalen. VRT NWS noemt dat desinformatie en neemt het klager kwalijk, omdat de klachtprocedure discreet behandeld dient te worden en er normaal pas gecommuniceerd wordt bij een uitspraak.

BESLISSING

Wanneer 15 Belgische slachtoffers van misbruik in de kerk in Rome uitgenodigd worden voor een gesprek met paus Leo en 2,5 uur met hem kunnen praten, is dat nieuws van maatschappelijk belang waarover een journalist mag berichten. Dat een incident tijdens dat gesprek de bovenhand neemt in die berichtgeving, namelijk het afgeven van een brief aan de paus waarin het ontslag van aartsbisschop Terlinden gevraagd wordt uit onvrede over zijn rol als aanspreekpunt voor de slachtoffers, is eigen aan nieuwsverslaggeving.

Het interview in De Afspraak ging niet alleen over dat nieuwsfeit. Van Sumere vertelt dat de paus hen hartelijk ontvangen heeft, dat hij goed voorbereid overkwam en dat hij hen het gevoel gaf dat hij echt luisterde. Daarnaast worden ook andere thema's besproken die in het gesprek met de paus aan bod kwamen. Dat niet alle aspecten uit het gesprek met de paus even uitgebreid belicht worden, betekent niet dat de berichtgeving niet waarheidsgetrouw is. Het valt onder de redactionele keuzes en vrijheid en is geen beroepsethische fout.

Het is daarnaast onmogelijk om de ervaring van 15 individuele slachtoffers die met de paus gesproken hebben, weer te geven in de berichtgeving, in de beperkte tijd of ruimte die gepaard gaat met deze journalistieke publicaties. In dit geval wil ook maar een derde van de slachtoffers in het openbaar getuigen. Elk slachtoffer kan daarbij vanuit zijn eigen ervaring getuigen over de ontmoeting met de paus. Het behoort tot de vrijheid van de redactie om te kiezen wie ze aan het woord laat. Bovendien is er geen beroepsethische regel die bepaalt dat een journalist alleen een woordvoerder mag spreken, als die al aangeduid zou zijn wat in dit geval niet duidelijk is.

VRT NWS-journalist Machteld Libert was in Rome om verslag uit te brengen over de ontmoeting met de paus en volgt al jaren de zaak rond seksueel misbruik in de kerk. De Afspraak vraagt haar mee te gast in het programma om een en ander te duiden. Zij heeft daarbij de vrijheid om haar mening te uiten of een standpunt in te nemen, zoals bepaald in artikel 5 van de Code.

Klager maakt ook niet aannemelijk dat er afspraken gemaakt waren binnen VRT om een bepaalde heisa uit te lokken of te registreren, die later zou moeten dienen voor een documentaire als opvolger van de reeks *Godvergeten*. Verder zijn er geen aanwijzingen dat VRT NWS en de journalist in deze zaak niet onafhankelijk hun werk hebben kunnen uitvoeren.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 7 mei 2026